

Становище
За дисертационен труд
на **Владимир Георгиев Стоичков**
на тема: **ЛАТИНОАМЕРИКАНСКАТА ИСПАНОЕЗИЧНА ПУБЛИЦИСТИКА ОТ
СРЕДАТА НА XX ВЕК ДО ДНЕС**

за присъждане на научната и образователната степен „доктор“ по
професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки
(Медии и комуникации – Чуждестранна журналистика)
научен ръководител: **проф. дфн Милко Петров**

Представената за защита дисертация на тема “Латиноамериканската испаноезична публицистика от средата на XX век до днес“ на Владимир Стоичков отговаря на формалните изисквания за дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и може успешно да бъде защитена. Авторът има професионален опит в областта на медиите и комуникациите у нас и в страни в Латинска Америка и от години е университетски преподавател във висши училища в Латинска Америка в областта на литературата, медиите и комуникациите, което му помага да направи едно систематизирано изследване на избраната от дисертантката тема. Представеният за защита дисертационен труд отговаря на всички изисквания на ЗРАСБ и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ Научното жури е определено със заповед № РД 38-247/20.5.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Общо описание на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е самостоятелно авторско изследване, с определени научни и практико- приложни резултати. Авторът има много добри познания в областта на латиноамериканската испаноезична литература, самият той е автор на романи, има професионален опит като журналист, и е преподавател на университетски курсове по Литературна журналистика, История на комуникациите и Журналистическо разследване в университетите USFQ (Universidad San Francisco de Quito), Los Hemisferios y UTPL (Universidad Técnica Particular de Loja). Неговото базово образование е “Журналистика“ във ФЖМК-СУ. Всичко това му помага да направи задълбочени проучвания и в крайна сметка едно систематизирано изследване на избраната от него тема и да проследи развитието на испаноезичната публицистика от средата на XX век до днес, нещо, което авторът прави успешно в своята дисертация.

Темата е актуална, защото тя дава една систематизация на публицистиката и литературата на 19 испаноговорящи страни от Латинска Америка. Тя е приносна по своя характер към изследванията по тази тема у нас, по отношение на изясняване на понятия като литературната журналистика и създаване на авторска систематизация на процесите на развитие на литературата Латинска Америка. Една от целите на това изследване е връзката на литература и публицистика на базата на социално- политическото развитие в 19 страни в Латинска Америка. В Увода си Владимир Стоичков пише “Първият латиноамерикански роман „Ел Перикижо Сарниенто“ („El Periquillo Sarniento“ в оригинал) е написан от журналист, от мексиканеца Хосе Хоакин Фернандес де Лизарди..... Четвъртият том е забранен, защото третира темата за робството. Издаден е чак през 1830 година, след смъртта на автора“. “Тези два факта нагледно маркират тенденциите, по които ще се развие латиноамериканската журналистика в следващите години. От една страна е тясната връзка между литература и журналистика. Днес не би било пресилено да се каже, че латиноамериканската испаноезична литература е написана от журналисти, защото всички големи писатели от региона са били журналисти: от нобелистите Пабло Неруда, Мигел Анхел Астуриас, Октавио Пас, Габриел Гарсия Маркес, Марио Варгас Льоса до класиците Хорхе Луис Борхес, Хулио Кортасар, Карлос Фуентес, Хуан Карлос Онеги, Едуардо Галеано, Томас Елой Мартинес“. “От друга страна са забраните. Латиноамериканската журналистика винаги е била и е под прицела на властта, независимо от политическата ориентация на управляващите“. Авторът отбелязва: “Литературната журналистика е голямата страст на Латинска Америка, нейната визитна картичка в писаното слово. Мисията ѝ е да изобличава, да търси смисъла на живота и да бъде трибуна на анонимни истории и неизвестни персонажи, които си струва да бъдат опознати от широката публика.“ Смятам, че тези три негови констатации определят границите на това изследване, те са основополагащи за описанието на тенденциите и обобщенията на теории и литературни факти, свързани с литературата на Латинска Америка. Смятам, че на базата на анализа си, авторът с основание казва “Изброените различия обаче губят сила на територията на публицистиката, наричана отвъд океана литературна или субективна журналистика, чийто краен продукт са хибридни текстове между литература и информация. Или по-точно казано, информации, представени с литературни похвати.“

Обект на изследването е “латиноамериканската испаноезична публицистика от периода на зараждането на Новата журналистика през 60-те години на миналия век до съвременността. Докторантът обосновава избораният период така: “Изследването обхваща периода от зараждането на така наречения латиноамерикански литературен бум през 60-те години на миналия век до наши дни“. Заслуга на това изследване е ясно очертаният период, доброто

познаване на геополитическите характеристики на страните и социалното развитие на региона, както и на тенденциите в развитието на литературата и публицистиката в 19те посочените от автора испаноговорящи страни в Латинска Америка.

Дисертационният труд е в обем от 208 страници, структурирани в три раздела. Текстът съдържа 122 източника. От тях 26 са на български език, останалите 96 на испански. Използвани са също така 15 илюстрации и 3 таблици, продукт на собствена разработка. Структурата на изследването е логически интегрирана. Отделните части представят тематични части на работата. В Първа глава се акцентира на геополитическият контекст на раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка. Втора глава изяснява понятието “литературна журналистика“ и водещите ѝ жанрове, отделено е внимание на „свидетелския роман“ на Родолфо Уолш, на литературния бум и новата журналистика. В трета глава е описана методологията на изследването, неговите цели, хипотези и въпросите, на които е базирано. Четвърта и пета глава са посветени на изложението на постигнатите резултати. “Четвърта глава представя първия обект на изследването. А именно кои са референтните представители и какви са тенденциите на латиноамериканската испаноезична публицистика в избрания период от „бума“ до днес“, а “пета глава е ангажирана с втория обект на изследването. В нея става дума за дамското присъствие в латиноамериканската литературна журналистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона“, пише авторът. Макар и превеждана, латиноамериканската литература не е добре позната у нас, въпреки, че българските читатели познават автори като Пабло Неруда, Габриел Гарсия Маркес, Марио Варгас Льоса, класиците Хорхе Луис Борхес, Карлос Фуентес и други, но трябва да подчертая, че един от приносите на това изследване е и включването на непознати до момента у нас латиноамерикански автори и творби, като Мартин Капарос, Лейла Гериеро, Хуан Вижоро, Алберто Салседо Рамос, Леонардо Аберкорн, Сусана Виенер и други, които маркират нов латино „бум“ в съвременната световна журналистика, казва автора. Съгласявам се автора, че “новаторски е и подходът да се анализира политическата и социалната реалност на даден регион чрез дамското присъствие в литературната журналистика, както и сравнителната съпоставка между участието на жените в журналистиката и политиката“. “Предмет“ на изследването “са най-значимите автори, техните теми и водещите заглавия на латиноамериканската испаноезична публицистика“, а “цел“ на изследването - да предложи систематизиран обзор върху опита на най-добрите латиноамерикански автори през последните шест десетилетия, които са добавили собствен подход и оригиналност в третирането на темите от обществен интерес“. Съгласявам се с докторантът, който казва, че “дисертационният труд е своеобразен културен мост с богатата, екзотична и сравнително слабо позната у нас

латиноамериканска действителност“. Според мен, това може да бъде сметено и като принос на този труд. Друг принос на автора е “ анализът на “дамското присъствие (авторки и персонажи) в латиноамериканската публицистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона“. Смятам, че той успешно постига целта на изследването си “да създаде своеобразна публицистична карта на Латинска Америка, включваща най-значимото в жанра от испаноезичните територии от Мексико до Патагония, както и да посочи съвременните тенденции на испаноезичната публицистиката в Латинска Америка“. Авторът има и ясни хипотези, които доказва, а те са: “Водещите литературни журналисти в Латинска Америка са и най-четените писатели от региона на световно ниво“; “Темите на латиноамериканската литературна журналистика са в пряка зависимост от политическите и социални промени в тамошното общество“ и “Дамското присъствие в латиноамериканската публицистика е в унисон със социалния и духовен пулс в региона и е пряко отражение на промените през последните две десетилетия“ и “Женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика са метафорична проекция на местното светоусещане“. Коректно описани са методите на изследване, ограниченията на изследването и научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд. Намирам за правилен подходът на автора да разгледа тенденциите в развитието и творчеството на авторите от от 19-те държави от Латинска Америка в геополитически контекст, да изведе и характеризира испаноезична публицистика в Латинска Америка и развитието на литературната журналистика в Латинска Америка на базата на този контекст. В края на дисертацията са формулирани научни и научно-приложни приноси, съдържащи се в дисертационния труд, с които се съгласявам. Като цяло, този труд представя една непозната, или много слабо позната в България, част от световната журналистика, описание и систематизация на автори, творчески инструментарииум и авторски произведения на най-добрите латиноамерикански автори. Заслуга на автора са авторски систематизации на периоди и автори, авторска обосновка на характерни за Латинска Америка тенденции на развитие на публицистиката. Не на последно място трябва да подчертая професионалният, четивен език на автора, и дълбокото познаване на литературата на страните от Латинска Америка.

Критични забележки и препоръки.

Нямам бележки към текста на дисертационния труд. Всеки текст може да бъде подобрен и редактиран. Този текст, според мен, може да бъде издаден в монография. Не се съмнявам, че това може да бъде направено, като припомням авторът има издадени няколко романа. Текстът може да бъде прероботен и в учебно помагало, което да подпомага преподаваните от г-н Стойчков курсове. Резултатите от това изследване могат да бъдат използвани интерес и за

практици и изследователи, но и за обучение на студенти, ако бъдат публикувани. “Защото думите са реалното наследство на всяка епоха“, пише авторът.

Заклучение

Мога да кажа, че дисертационният труд на г-н Владимир Стоичков е в съответствие с изискванията на СУ и ЗРАСБ за придобиване на научна степен „доктор” в професионалната област 3.5. “Обществени комуникации и информационни науки”-“Чуждестранна журналистика”. Дисертацията е авторско изследване с концептуални рамки, изследването има интересен ракурс към темата, то постига своите изследователски цели. Текстът може да представлява интерес за изследователи, но то може да бъде използвано и като основа за лекционен курс за студенти в Латинска Америка, но и в български условия - за студенти испанисти и журналисти, за хора, имащи интерес към литература, публицистика и въобще към Латинска Америка. Този текст, със сигурност, може чрез литературата да даде картина на социалното развитие на страните от Латинска Америка. Ето защо, предлагам на високоуважаваното Научно жури да присъди на **Владимир Стоичков** образователната и научна степен "Доктор" в професионална област 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, като аз самата ще гласувам в подкрепа на това.

11.07.2022

Рецензент:

Проф. д-р Теодора Петрова